

Elgå reinbeitedistrikt

Saksbehandler, innvalgstelefon

Rannveig Helgesen, 62 55 11 75

Att. Elle Merete M Omma

Avslag på søknad om betinget skadefelling av bjørn - Elgå reinbeitedistrikt

Vi viser til muntlig søknad fra Elgå reinbeitedistrikt i telefonsamtaler med Jon Anders Mortensson kl. 16:45 og med Elle Merete Omma kl. 16:51 den 9.6., hvor det ble søkt om tillatelse til betinget skadefelling av bjørn. Skriftlig søknad ble mottatt på e-post kl. 18:29, det ble også søkt om løyve til å bruk helikopter i gjennomføringen av fellingsforsøket. Fylkesmannen ga samme kveld muntlig beskjed om at søknaden ble avslått med bakgrunn i at det på vurderingstidspunktet ikke forelå påviste skader, og at det i dette tilfellet var mulig å gjennomføre andre effektive forebyggende tiltak.

Bakgrunn

Det ble observert en bjørn ca. kl. 16:45 i riksveg 221 ved Kjerran/Valdalen. Reineier som var i området for å kantbevokte rein så en stor flokk som kom i høy hastighet og var tydelig skremt, i det flokken skulle krysse vegen ble bjørnen observert springende etter. Det ble gjort forsøk på å skremme bort bjørnen uten at dette lyktes.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 8 og 13, jf. også § 4 første ledd bokstav e og §§ 7 og 9.

Rovviltforskriften § 1 (formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Region 5 (Hedmark) skal ha 10 årlige ynglinger av gaupe, fem av jerv og tre av brunbjørn jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav e. Sammen med region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) skal Hedmark ha 4–6 årlige ynglinger av ulv, hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark, jf. § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt har prioritet. Når bestandsmålet for den enkelte art er oppnådd, vedtar rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling, jf. § 8.

Den 20.4.2020 vedtok rovviltnemnda i region 5 en betinget skadefellingskvote på inntil tre dyr.

Ved behandling av søknader om skadefelling skal føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Fylkesmannens vurdering og begrunnelse for vedtak om avslag på søknad om skadefellingstillatelse

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om bjørnens bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. De siste opplysningene om bestandssituasjonen for brunbjørn fremgår i NINA-rapporten "Populasjonsovervåking av brunbjørn – DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2019".

"Føre-var-prinsippet" i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som bjørnebestanden blir utsatt for, jf. § 10. Fylkesmannen viser til forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark/region 5 sin inndeling av regionen i to forvaltningsområder, og ut ifra dette vurderes det slik at lokaliseringen av dette uttaket ikke ville ha påført bestanden irreversibel skade, jf. § 12. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og anses ikke som relevant her.

I nevnte forvaltningsplanen for rowilt i Hedmark ligger det aktuelle beiteområdet i et viktig beiteområde for tamrein og ligger innenfor grønt område hvor beitedyr har prioritet. Vi viser til hensynet som ligger til rowiltforskriften § 9 annet ledd bokstav a.

I forhold til § 9 annet ledd bokstavene b og c var det på vurderingstidspunktet ingen påviste skader på tamrein. Det ble observert simler som lette etter kalvene sine, men det forelå så langt ikke påvist skadeomfang.

Det går et større antall tamrein på beite i området, og det er fortsatt en sårbar tid nå i etterkant av kalvingsperioden og i forkant av perioden for samling og kalvemerking. Skadepotensialet vil være betydelig om en bjørn fortsatt skal ha tilhold i området. Elgå reinbeitedistrikt fikk tilbud om akutte midler til ekstraordinært tilsyn med reinflokkene for å forsøke å forebygge skader.

Roviltforskriftens bestemmelser om skadefelling (§9 bokstav d) tilsier at felling bare kan gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal blant annet legges vekt på muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Fylkesmannen vurderte derfor at det i dette tilfellet forelå gode muligheter for å lykkes med å forsøke å fjerne bjørnen fra reinbeiteområdet ved å få flyttet på den (ev ved å drive den ut av beiteområdet) som et alternativ til felling.

Fylkesmannen var i kontakt med Statens naturoppsyn, og det ble i dette tilfellet slått fast at det er snakk om en bjørn som er radiomerket. Bjørnen ble merket i vår i forbindelse med et forskningsprosjekt på brunbjørns predasjon på reinkalver, hvor Norsk institutt for naturforskning og Idre Sameby har startet feltstudier av hvor ofte brunbjørn dreper reinkalver.

Fylkesmannen hadde dialog med Miljødirektoratet om vurdering av andre tilfredsstillende løsninger, og den 10. juni ga Miljødirektoratet et oppdrag til Statens naturoppsyn om å vurdere, og eventuelt iverksette, et skremmeforsøk rettet mot den aktuelle bjørnen. Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn var i dialog med Norsk institutt for naturforskning for informasjon om bjørnens bevegelser, siden kunnskap om posisjoner ville gi større mulighet til å forsøke et retningsbestemt skremmeforsøk på bjørnen.

Statens naturoppsyn og Miljødirektoratet rapporterte om at det etter vurdering og oppfølging i felt, ble vurdert som mest hensiktsmessig å forsøke å støkke bjørnen vekk fra det aktuelle området ved hjelp av helikopter som bjørnen kunne peiles fra. Det ble rapportert om at siste observasjon av bjørnen var når den passerte grensen til Sverige ved midnatt.

Fylkesmannen fulgte utviklingen tett, og hadde jevnlig kontakt med Elgå reinbeitedistrikt, Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn.

Fylkesmannen anser at det i dette tilfelle ikke var grunnlag for å tillate skadefelling av den aktuelle bjørnen på vurderingstidspunktet.

Konklusjon

Fylkesmannen i Innlandet avslår søknad om skadefelling på 1 bjørn i Elgå reinbeitedistrikt.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Fylkesmannen viser til at dette vedtaket ikke påvirker naturmangfoldet negativt idet en gir et avslag på en søknad om felling av et dyr. Prinsippene i naturmangfoldloven er derfor ikke vurdert nærmere.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jf forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rowilt (rowiltforskriften), § 9, jf §§ 1, 8 og 13.

Fylkesmannen viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter bestemmelsene i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, av 10.2.1967, § 28. Klagefristen er tre – 3 – uker fra mottakelsen av dette brev. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Rannveig Helgesen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi:
Engerdal kommune
Miljødirektoratet
Statens naturoppsyn